

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 210:

Forslag til lov om ændring af lov om biblioteksafgift.

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 15/2 89. Første behandling 21/2 89. Betænkning 8/3 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets tekst

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette

forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 204:

Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v. (Oprettelse af brugernævn, forbedret sygehusbiblioteksbetjening).

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 14/2 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg vil gerne knytte nogle kommentarer til SF's lovforslag nr. L 204 om en ændring af biblioteksloven.

Med hensyn til oprettelse af brugernævn kan jeg oplyse, at dette allerede er muligt, idet det efter § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse er muligt for kommunalbestyrelserne at nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte opgaver eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen eller de stående udvalg i en kommune. SF's forslag på dette punkt indebærer således en central styring i kommunerne og et statsligt pålæg om at oprette nye rådgivende instanser.

Jeg mener, at de kommunale myndigheder i lokalsamfundene er sig deres ansvar over for brugerne, over for biblioteksvæsenet og budgetterne bevidst, og at det derfor må være op til den enkelte kommune at bestemme, om der skal nedsættes råd eller udvalg, hvad der som nævnt allerede er mulighed for.

SF's forslag om oprettelse af obligatoriske brugernævn er endvidere i modstrid med den generelle politik om decentralisering af ansvar og kompetence, som jeg både som minister og medlem af regeringen arbejder for.

Kommunerne ville med rette kunne kræve en mindre bloktilskudscompensation, hvis forslaget vedtages. Dette er regeringen ikke indstillet på, og jeg kan derfor ikke anbefale forslaget på dette punkt.

Når det gælder biblioteksbetjeningen af sygehusene, er det rigtigt, at nogle amter har skåret i bevillingerne til biblioteksbetjening af sy-

[Kulturministeren]

gehusene. Det kan man beklage, men jeg må igen påpege, at dette er amternes eget valg og eget ansvar. Kompetencen og ansvaret for biblioteksbetjening af institutioner, herunder sygehuse, er et amtskommunalt anliggende i henhold til biblioteksloven. Folketinget og regeringen har i sin tid delegeret dette ansvar ud til amtskommunerne ud fra den opfattelse, at det er de nære myndigheder, der bedst kan vurdere og styre på dette område. Vi må stole på, at det bliver gjort på den bedst mulige måde under hensyntagen til de mange forpligtelser, de amtskommunale myndigheder har, også i en tid, hvor bevillingerne måske ikke altid er tilstrækkelige.

SF har ikke – heldigvis – centralistiske tilbøjeligheder på dette punkt og foreslår derfor ikke statsligt påbud om amtslige bevillingsforøgelser til biblioteksbetjening af sygehuse, men i stedet en forøgelse af folkebibliotekslovens dispositionssum på 3 mio. kr., som derefter kan bruges efter en mulig ændring af loven til en opprioritering af amternes budgetter til sygehusbiblioteksbetjening. Forslaget går således reelt ud på, at staten delvis overtager det økonomiske ansvar for opgaver, som ved lov og i kraft af bloktilskudskompensation er delegeret ud til de kommunale parter. Jeg kan heller ikke på dette punkt anbefale lovforslaget, men jeg understreger gerne til sidst, at det selvfølgelig er en væsentlig opgave også at sikre en hensigtsmæssig biblioteksbetjening af de borgere, som af forskellige grunde er afskåret fra at benytte de sædvanlige veje, når det gælder udlån fra bibliotekerne.

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiets ordfører, hr. Qvist Jørgensen, kan ikke være til stede, og jeg skal på hans vegne meddele, at Socialdemokratiet hilser lovforslaget velkomment, vi synes, det er et fornuftigt forslag. Der har jo været nogle forsøg på området, som er faldet fornuftigt og hæderligt ud, og på den baggrund og med de erfaringer synes vi at der kan være en idé i at gøre forslaget mere permanent, end det er i øjeblikket.

Når ministeren henviser til, at det er muligt inden for det nuværende lovgrundlags rammer at nedsætte sådanne udvalg, er det jo naturligvis rigtigt, men det er måske netop de steder, hvor behovet for en sådan brugergruppe er allerstørst, at kommunen ikke af egen drift gør

det. Derfor er der en vis idé i, at man pålægger kommunerne at nedsætte en sådan brugergruppe, som – har det jo vist sig ved forsøgene – har medført, at bibliotekerne i videre udstrækning bliver de kulturcentre, som vi gerne ser dem udvikle sig til.

Forslaget omtaler også materialevalget. Der vil jeg gerne gøre opmærksom på, at det ikke er så enkelt. Der er naturligvis kun tale om, at man kan rådgive den ledende bibliotekar, som har ansvaret for materialevalget, men selv det, at man nu vil formalisere og nedsætte udvalg, der kan udtale sig og rådgive – selv gode råd kan jo godt være småfarlige – kan være betænkeligt, og jeg vil pege på problemet her. Vi kan drøfte det i udvalget, jeg vil blot henlede opmærksomheden på den side af sagen, som rådgivning på dette punkt kan være.

Vi vil også gerne stille nogle spørgsmål til udpegningsproceduren, når vi når længere frem i udvalgsarbejdet. Vi vil gøre, hvad vi kan for at sikre, at proceduren bliver så enkel som muligt, og at repræsentationen bliver så bred som muligt.

Det er rigtigt, at niveauet for sygehusbetjening er gået ned mange steder. Det er skidt. Man kan henvise til – og det er også gjort – at megen behandling bliver kortere, end den tidligere har været, hvilket er udmærket, men der er nogle patienter, der er indlagt ganske lang tid. Vi synes, det er vigtigt at sikre dem udlån af bøger også på hospitalerne. Hvad enten man er indlagt langvarigt i Nordjylland, på Bornholm eller for den sags skyld i Vestsjællands Amt, er behovet for litteratur vel det samme, og der kan på dette punkt være idé i, at man sikrer en ordentlig betjening af de syge på vore hospitaler. Vi vil også gerne vende tilbage til, om det skal finansieres over finansloven, eller om man skal finde en anden løsning.

Men altså: En positiv støtte til et forslag, som vi gerne ser realiseret.

Eva Møller (KF):

Jeg skal på Det Konservative Folkepartis vegne sige, at vi ikke kan medvirke til det foreliggende lovforslag om ændring af biblioteksloven.

Vi arbejder i Det Konservative Folkeparti for decentralisering, og vi mener, at beslutningskompetence, ansvar samt bevillinger skal følges ad, det vil sige, at de mennesker, der er an-

[Eva Møller]

svarlige for at afholde bestemte udgifter, også skal have indflydelse på, hvorledes de ønsker systemet indrettet.

Biblioteksloven pålægger kommunerne at oprette og drive folkebiblioteker, og vi mener derfor, at det også er kommunerne, der er ansvarlige for tilrettelæggelsen, herunder om der skal oprettes brugernavn eller ej. Som det anføres i lovforslaget, findes brugernavnene allerede i en række kommuner, det vil sige, der er erfaringer med dem, systemet er kendt, og de enkelte kommunalbestyrelser kan efter gældende kommunale love oprette brugernavn, hvis det ønskes.

Jeg skal tilføje, at vor afvisning af denne del af lovforslaget såvel som den næste del har sammenhæng med den økonomiske situation. Jeg føler mig overbevist om, at et lovbestemt krav om brugernavn øjeblikkelig ville indebære et ønske fra Kommunernes Landsforening om, at der skal ændres i bloktilskuddene, hvilket ville kræve øgede statslige udgifter. Det samme gælder for den del af lovforslaget, der omhandler sygehusbiblioteksbetjeningen. Folketinget har lagt denne opgave ud til amterne, der har ansvaret for sygehusene og alle deres funktioner. Amterne er tæt på brugerne og kan vurdere, hvilke behov der er lokalt. Vi har fuld tillid til, at amterne loyalt og sagligt vurderer deres opgaver og træffer de rigtige beslutninger. Vi ønsker derfor ikke, at Folketinget efterfølgende skal komme og blande sig i den måde, hvorpå amterne løser deres opgaver. Hvis vi forhøjede folkebibliotekernes dispositionssum med 3 mio. kr. og sagde, at det skulle gå til sygehusbiblioteksbetjening, ville vi i realiteten lade staten overtage en del af det økonomiske ansvar for de opgaver, som er udlagt til amtskommunerne.

Da vi som sagt mener, at økonomi og ansvar skal følges ad, finder vi det ikke rimeligt eller rigtigt hverken på dette område eller på andre områder at skille de to ting ad, hvorfor vi heller ikke kan medvirke til denne del af lovforslaget.

Povl Brøndsted (V):

Jeg synes, det er en glimrende idé, at man involverer brugere i ledelsen af de ting, de gør brug af. Det gælder på mangfoldige områder netop inden for kultursektoren.

Det er ganske naturligt, at et privat museum har en bestyrelse, og det er ganske naturligt, at

nogle kommuner har brug for at have et biblioteksudvalg. Jeg har selv engang siddet i sådan et udvalg som formand, hvor det var brugerne, der var med til at drøfte bogkøb, med til at drøfte biblioteksindretning, og hvad man i øvrigt gerne ville have på biblioteket. Det er en udmærket ting, så længe der er nogen, der virkelig er interesseret i det. I en nabokommune prøvede man det samme. Det fungerede ikke, man sagde, det var en narresut at lave et sådant udvalg.

På den baggrund tror jeg ikke, det er nogen god idé, at vi herfra på nogen måde blander os i, hvordan kommunerne vil sikre kontakten imellem deres folkebiblioteker og dem, der bruger disse biblioteker. Jeg vil meget gerne opfordre flest mulige kommuner til at finde brugere, der er interesseret i at danne en lille gruppe omkring biblioteket. Ikke en sammenspist gruppe, men en rullende gruppe af alle kategorier af brugere på de enkelte biblioteker.

Men at lovgive om det, sige, at man skal og dermed tvinge noget igennem, som det ikke givetvis er muligt at få til at fungere, det synes jeg er en dårlig idé.

Vi kunne måske spørge – ikke kulturministeren, men indenrigsministeren – om det var en god idé at lade frikommunerne lave nogle ordninger, så disse biblioteksudvalg fik større kompetence på nogle områder. Så ville det jo vise sig, om der er behov for en lovændring, der på en eller anden måde gav biblioteksudvalg dér, hvor man ønsker at have sådanne udvalg, større indflydelse på bibliotekets hverdag, indkøb, drift og investeringer osv.

Der er jo ikke mange, der har mere tid til at læse, hvis man ellers kan lide at læse, end dem, der er ved at blive raske på sygehusene. Det er derfor utilgiveligt, hvis amterne, der ejer sygehusene, ikke sørger for, eventuelt i samarbejde med de kommunale biblioteker, at sikre tilbudet om boglån på sygehusene. Men vi kan ikke trække det ned over hovedet på nogen, og jeg må bebrejde, at der er nogle, der ikke gør det så godt som andre, for selvfølgelig skal biblioteket, hvis det er et folkebibliotek, være dér, hvor folk er, uanset om de er sengeliggende eller oppegående. Jeg synes, at debatten i dag skal give et signal om, at vi herinde finder, at man skal løse den opgave over for de syge.

Venstre ser gerne, at dér, hvor man tager initiativer, dér sørger man for, at det også bliver

[Povl Brøndsted]

noget, der kommer til at virke omkring det, der er folkebibliotekets opgave, nemlig spredningen af de bøger, der er til rådighed.

Poulsgaard (FP):

Bibliotekarerne har meget at takke SF for. Jeg skal love for, at vi har skaffet beskæftigelse til bibliotekarer på SF's foranledning op igennem tiderne, og hvad ser vi nu? Vi ser, at der er faldende udlån, mærkeligt nok, men børn gider ikke gå på biblioteket mere, de vil hellere sidde hjemme og se video og andet, hvilket også vækker stor bekymring hos SF.

Men nu skal vi altså have nogle bibliotekarer beskæftiget, og så kommer man med et forslag om oprettelse af brugernævn, for det er klart, at brugernævnet skal ledes af sagkyndige. Der bliver gode muligheder for bibliotekarerne.

Det er et beskæftigelsesforslag dette her som alt andet fra SF.

Jeg synes, SF skulle begynde at interesse sig lidt mere for den bogbrænding, der foregår i Danmark. Jeg troede, at det kun var Hitlertyskland og en ayatollah og lignende, der foretog bogbrændinger, men vi gør det jo også i Danmark. Det er simpelt hen uhyggeligt, at man brænder gode bøger af. SF går ellers normalt ind for genbrug, og de bøger må da kunne sælges til en meget rimelig pris, frem for at man kaster dem på bålet. Det kunne man begynde at interessere sig for.

Det lyder så smukt, at syge mennesker skal have god betjening, og det er der vel ingen der vil sige noget til. Det er godt! Men det er jo sådan, som ministeren også sagde, at landet stander i våde; hvornår mon det går op for SF? Jeg tvivler på, at det sker. Det kan ikke betale sig at snakke økonomi med SF.

Men ikke alle mennesker i Danmark er ensomme; der er en hel del mennesker, der faktisk får besøg på sygehusene. Man kunne godt bede sin nabo, sin søn eller datter, sin far og mor om at tage et par bøger med, hvis de skal på besøg på sygehuset. Det kunne man faktisk godt, det er et område, vi kunne privatisere lidt. En hel del af dem, der er indlagt på et sygehus, er ikke sengeliggende, og sygehuse er ikke fængsler. Man kan forlade et sygehus, og så kunne man få lidt mere menneskelighed ind i det ved at gøre folk en tjeneste, ved at begynde at komme hinanden ved, hvilket må være i SF's ånd.

Altså, bortset fra at det her er et beskæftigelsesforslag for bibliotekarer, så er det et dårligt forslag, og mit parti kan ikke medvirke til at gennemføre det.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstres ordfører på området, fru Marianne Jelled, kan ikke være til stede, og jeg skal på hendes vegne sige, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte det foreliggende lovforslag. Det kan vi ikke af de samme grunde, som flere tidligere ordførere har nævnt, nemlig at vi synes, at de lokale myndigheder selv skal bestemme, om de vil være med til at oprette brugernævn eller sikre forbedret hospitalsservice.

Det Radikale Venstre så gerne, at det blev vidt udbredt, at der blev oprettet bolignævn, og vi så også gerne, at det blev vidt udbredt, at der blev en forbedret sygehusbiblioteksbetjening. Men det er nu engang de lokale myndigheder, der har kompetencen i dette anliggende, og det synes vi ikke at Folketinget skal blande sig i.

SF er jo normalt ikke særlig centralistisk, men vi synes, der er visse centralistiske tilbøjeligheder i det her forslag. Jeg vil anbefale SF at udøve deres indflydelse lokalt, både i kommunalbestyrelser og i amtsråd, hvor de er udmærket repræsenteret.

Som sagt, vi ønsker gerne brugernævn, og vi ønsker også gerne forbedret biblioteksservice, men det skal være på lokalt initiativ og på lokalt ansvar.

Duetoft (CD):

Centrum-Demokraterne er meget enige med ministeren i den vurdering, ministeren er fremkommet med af forslaget, og vi vil derfor afvise forslaget.

Jeg vil gerne komme med et par enkelte kommentarer.

For det første, at det er vel ikke lige tidspunktet nu at komme med flere udgifter til bibliotekerne på et tidspunkt, hvor vi faktisk slås for at undgå nogle nedskæringer på bibliotekerne, så den økonomi, der måtte være i oprettelse af denne slags råd, kunne måske bruges anderledes. For det andet er vi også lidt bekymret over den udvanding af materialevalgsbeslutningen, der kunne ligge i det. Jeg ved godt, det kun er rådgivende, men det kunne jo godt være, at det skabte lidt tvivl om, hvor materialevalget faktisk skete.

[Duetoft]

For det tredje vil jeg gerne sige, at vi er utrolig positive over for biblioteksvirksomhed på såvel plejehjem som på sygehuse. Flere af os har jo prøvet det, om ikke på den ene, så på den anden måde. Jeg har da oplevet i årevis som biblioteksmedhjælper i sin tid, hvor meget det betød for de mennesker, der lå såvel på sygehuse som på plejehjemmene, at denne funktion var der.

På den anden side set skal der jo også være lidt tilbage til amtsrådsvalget, og det ville nok være smartere at hænge de politikere op, der skal foretage nogle beskæringer i amtssektoren, på nogle af de beslutninger, de foretager. Det er for let, at det er Folketinget, der skal redde tingene.

De politikere må vel også stå til ansvar for det, de gør, og hvis der i et amt virkelig er ønske om – og det tror jeg der vil være i de fleste – at denne funktion skal udføres, er det klart, at man må tage det opgør med de politikere i amtsrådene, som ikke har villet være med til det.

Med de bemærkninger skal jeg erklære mig enig med ministeren, og Centrum-Demokraterne siger nej til forslaget.

Glønborg (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører på området, hr. Lysholm Christensen, ikke kan være til stede, skal jeg på Kristeligt Folkepartis vegne udtrykke min sympati for de ønsker, som ligger bag dette forslag.

At brugerne af biblioteket virkelig interesserer sig for bibliotekets sammensætning, og at man også vil lytte til brugerne, er naturligvis positive tanker, ligeledes at vi skal have en god biblioteksservice for mennesker, der ligger på sygehuset. Alligevel kan jeg ikke tilbageholde en vis skepsis over for, om det er noget, vi skal klare herindefra.

Vi er i disse år i gang med en udlægning af ansvar til kommunerne, og jeg synes jo, at de to ønsker, der er fremsat her, kan løses af kommunerne de steder, hvor kommunerne alligevel er indstillet på at gøre noget ved sagen.

Jeg tvivler noget på, om en beslutning her vil have en reel effekt over for kommunerne, for hvis man alligevel i en kommune ikke er indstillet på at ville gøre noget for sygehusbiblioteksbetjeningen og ikke er interesseret i, hvad biblioteksbrugerne mener, kan man jo også lade være med at tage hensyn til de pæne ønsker.

Så sympati for tanken, men en vis skepsis over for, om det virker. Ud fra de to holdninger vil vi gå ind i udvalgsarbejdet.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil først takke for den sympati, som så godt som alle ordførere heroppe har vist for de ideer, der ligger i dette forslag, nemlig at der skal eller kan være brugernavn ved bibliotekerne, at det er en god idé, at de er der, og også at det er en god idé at have nogle sygehusbiblioteker.

Jeg vil takke Socialdemokratiet, der som det eneste parti foruden Socialistisk Folkeparti også ønsker at sætte virkelighed bag alle de lejligheder, hvor der nu er brug for at lufte dem.

Jeg vil godt tage fat på spørgsmålet om den forfærdelige centrale styring af kommunerne, der skulle ligge i dette forslag, og sige, at jeg ser ikke, at der er nogen særlig forskel på, at man nu, efter at der har været forsøg i nogle år med brugernavn – og der er i hvert fald mange af de steder, hvor de forsøg har været, tilfredshed med, at man har lavet de forsøg, og der er blevet udtrykt ønske om, at det skulle blive permanent – at man så foreslår, at det skal være obligatorisk for kommunerne at oprette den slags brugernavn, og at man herindefra kan foreslå, at man skal lave et gammeldags skolenavn ved alle de kommunale skoler, hvor det dog måtte være den elskværdige kommunalbestyrelse, der af respekt for sin decentrale ret skulle bestemme, om der skulle være skolenavn eller ej.

Jeg ser heller ikke nogen forskel på at oprette en lovgivning om brugernavn og den lovgivning om skolebestyrelser ved alle skolerne, som vi behandler for øjeblikket.

Det, vi har ønsket med dette forslag, er at sige til brugerne i det decentrale led: Her har I en endnu bedre chance, end I har haft før, til at gå ind og snakke om biblioteket, til at gå ind og påvirke bibliotekets målsætning og aktiviteter. Kom og lad jer vælge, og så kan I være med til i hvert fald at rådgive og nogle steder til at bestemme.

Jeg er da ikke i tvivl om, at kommunerne – i hvert fald de fleste af dem – er sig deres ansvar bevidst, men for de kommunalpolitikere, der gerne ville gøre noget mere ud af deres bibliotek, for de bibliotekarere, der, undskyld, hr. Poulsgaard, gerne virkelig ønsker at komme til

[Ingerlise Koefoed]

at arbejde bedre med deres bibliotek, kunne dette være en styrke. Det kunne på den anden side også en gang imellem blive en styrke for Fremskridtspartiets interesser ude omkring i kommunerne at lade sig vælge ind i et sådant brugernavn og være med til at påvirke det folkebibliotek, som de har interesseret sig så kolossalt meget for i alle de år, de har eksisteret, i alle de år, de har været i Folketinget.

Jeg skylder i øvrigt Fremskridtspartiet at sige, at ude omkring i nogle af kommunerne er der faktisk fremskridtsfolk, som har arbejdet positivt for deres bibliotek.

Jeg ser altså ikke det forfærdelig farlige i at oprette obligatoriske brugernavn. Jeg synes tværtimod, at vi herindefra en gang imellem skal understrege vores ønske om decentralisering ved at udforme nogle nye rammer, nogle nye ideer for, hvordan en decentralisering kan komme til at virke ude i ikke bare én kommune eller to kommuner, men i alle kommunerne.

Derfor er jeg nødt til at afvise alt det, der er blevet sagt om, hvor centralistisk SF er på dette område. Og jeg vil gerne bringe en venlig hilsen tilbage til alle de politikere herinde, der altid taler så begejstret om decentralisering, men aldrig vil give kommunerne og de decentrale led hverken de reelle økonomiske muligheder eller de reelle rammer til at realisere decentraliseringen under.

Det er blevet nævnt fra nogle herinde, bl.a. fra hr. Søren Hansen, at spørgsmålet om rådgivning på materialevalgsområdet er lidt tvivlsomt, og at det er klart, at spørgsmålet om kompetence på materialevalgsområdet er direkte lovstridigt, sådan som biblioteksloven er udformet for øjeblikket. Jeg kan ikke forstå, og jeg kan ikke acceptere, at det skulle kunne være farligt at involvere brugerne, bibliotekets brugere, i en diskussion om materialevalg. Og det er da også sådan, at de steder, hvor man har haft brugernavn, dér har brugernavnene selvfølgelig så godt som alle steder været med i diskussionen om materialevalget, diskussionen om, hvilke materialer der skal indgå på bibliotekerne. Jeg kan i hvert fald nævne ét brugernavn, som har arbejdet meget aktivt for at få udvidet materialebestanden på biblioteket, som bl.a. har arbejdet meget for at få indført også musikudlån på biblioteket.

Jeg tror under alle omstændigheder, det er positivt. Jeg synes ikke, at de kommunale insti-

tutioner skal være lukkede institutioner, hvor der er områder, som det er forbudt for deres brugere at diskutere.

Med hensyn til biblioteksbetjeningen af sygehusene er der ikke nogen tvivl om, at i langt de fleste amter, for ikke at sige alle amter, har der været og er stadig en meget stor forståelse for biblioteksbetjening af de mennesker, der ikke selv kan komme på biblioteket, og det drejer sig bl.a. om patienterne på sygehusene, men Folketinget har i de senere år lagt så stramme rammer om amternes og kommunernes virksomhed, så man rundt omkring har været nødt til at foretage nogle nedskæringer, også nogle nedskæringer, som man ikke har ønsket.

Et af de områder, som man har skåret ned på en del steder, er sygehusbiblioteksbetjeningen. Dette forslag pålægger på ingen måde amterne at skabe nye sygehusbiblioteker. Det pålægger dem ikke at udvide deres sygehusbibliotek. Men det vil hjælpe nogle af de amter, som er kede af, at de har måttet skære ned på deres sygehusbiblioteker, og hvis patienter har været kede af, at der er blevet skåret ned på sygehusbiblioteket, til igen at gøre sygehusbiblioteket bedre eller til at genoprette det på det niveau, som man i det enkelte amt ønsker. Det er rigtigt nok, som hr. Poulsgaard siger, at nogle steder vil man da nok kunne tage bøger eller kassettebånd med til sine pårørende, når man besøger dem på sygehuset. Det er vigtigt at understrege, at sygehuscentraliseringen betyder, at der for mange er meget langt til sygehuset, at de pårørende nok har andet at gøre med at få tid til at passe deres arbejde og komme af sted med busser eller tog til sygehusene, når de skal besøge deres patienter, end at de også kan nå at tage bøger med. Derudover er der forskel på et sygehusbibliotek og på, at nogle tilfældigvis tager nogle bøger med, som de enten har stående hjemme på deres bogreol, eller som de i en fart låner på det stedlige bibliotek.

På et sygehusbibliotek og på en bogvogn får man en mulighed for at vælge imellem en hel del forskellige titler, vælge noget ud, som man mener man i den situation, man nu er i, netop kan have brug for og netop har lyst til at læse i. Den mulighed får man jo ikke de steder, hvor sygehusbibliotekerne er nedlagt.

Det må siges, at der er mange mennesker, der ligger længe på hospitalerne i disse år – kræftpatienter, langtidspatienter, gamle, der venter

[Ingerlise Koefoed]

på en plejehjemsplads – og for dem er et sygehusbibliotek en aflastning, en opmuntring og en adspredelse i hospitalsmiljøet, og for dem, der passer de syge, har det faktisk også vist sig, at sygehusbiblioteket er en aflastning fra noget af deres arbejde, og de får bedre tid til at tage sig af de primære opgaver, fordi nogle af de opgaver, som patienterne også gerne vil have de skal løse, er afhjulpet på grund af sygehusbiblioteket og sygehusbibliotekarerne.

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg har noteret, at der i Folketinget er et flertal, der er enig med regeringen om holdningen til dette forslag, men jeg noterer også, at der – som det også gør sig gældende i regeringen – er tilslutning til at fremme og afprøve de muligheder, der knytter sig til lokale brugernavn på biblioteksområdet. Jeg skal da gerne føje til som en bekræftelse, at der jo netop er gennemført forsøgsvirksomhed – oven i købet med støtte fra rådighedssummen – som kan bekræfte, at det kan være en god idé at have et sådant brugernavn. Men at man har lavet forsøgsvirksomhed og noteret, at det er en meget fornuftig tanke, behøver ikke at medføre, at man via lovgivningen skal pålægge alle kommuner at gennemføre en sådan ordning.

Jeg tror i virkeligheden, at værdien af at gennemføre den slags nære foranstaltninger netop hænger sammen med interessen og engagementet i de enkelte områder, og jeg havde lyst til at føje til som min egen erfaring fra den tid, hvor jeg som medlem af Tinget i særlig grad gik ud og diskuterede tanken om at gøre skolen til et lokalt kulturcenter, at det var det lokale engagement og den lokale interesse, der var afgørende for, om den samling omkring skolen kunne lykkes. Jeg mener faktisk, at det på samme måde som bibliotekerne og som, at bibliotekerne også er lokale kulturcentre, er oplagt for bibliotekerne netop på frivilligt grundlag at prøve at inddrage de forskellige interesserede grupper i lokalbefolkningen, som har interesse i biblioteket også i den bredere betydning, det kan have netop som et lokalt kulturcenter.

Omkring tanken om forslaget om sygehusbetjeningen på området vil jeg godt henvise til, at forslagsstillerne jo selv gør opmærksom på, at der faktisk er tale om en meget billig ordning i forhold til, hvad man bruger af penge på sygehusvæsenet i øvrigt. Det bekræfter, mener jeg,

at den mulighed er åben i amtskommunerne. Det kan ikke være økonomien, der i dette tilfælde er afskrækkende for at gennemføre en biblioteksbetjening.

Jeg vil så føje til, når man taler om, at regeringen lægger stramme bånd på kommunerne, at det er jo rigtigt i den forstand, at det er der jo stort set også brug for, men jeg mener, at i de senere år er den kommunale økonomi baseret på frivillige aftaler mellem regeringen og mellem de kommunale organisationer.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg føler trang til at sige til ministeren, at da Bibliotekskommissionen i 1976-1979 arbejdede, diskuterede man meget tanken om brugernavn, og der var i mange bibliotekskredse en vis tøvende indstilling over for, om det overhovedet var noget, man skulle blande brugerne ind i, noget, som var kommunalbestyrelsens opgave, men man enedes om, at det kunne da være en god idé at lave nogle forsøg som grundlag for en vurdering af, hvordan man til sin tid kunne gøre brugernavnene permanente, og om man skulle gøre dem permanente. Så gik man i gang med forsøg, og man har lavet mange forsøg, også med støtte fra folkebibliotekernes rådighedssum, rundt omkring i landet, og de har så godt som alle haft et rimeligt og nogle steder et meget vellykket udfald. Det var derfor, vi syntes, at nu måtte forsøgstiden være forbi. Nu var der faktisk et grundlag for Folketinget at vurdere dette på, og det var derfor, vi foreslog, at man skulle gøre det obligatorisk.

Jeg synes, at frivillighed er en smuk ting, men jeg synes altså også, som jeg sagde før, at en gang imellem skal Folketinget gå ind og hjælpe kommunerne til at realisere de decentraliserings tanker, som vi nu har herinde.

Jeg vil gerne sige, også til hr. Søren Hansen, at den måde, vi nu har foreslået brugernævnet nedsat på og formeret på, selvfølgelig vil kunne diskuteres og ændres under udvalgsbehandlingen.

Det er da også rigtigt nok, som ministeren sagde, at muligheden for amtskommunerne er åben, og at det heller ikke er dyrt at lave et sygehusbiblioteksvæsen, og at det nok ikke er på grund af pengene, de nedlægger det. Så vil jeg gerne spørge: Hvorfor nedlægger de så – eller afmagrer de så – deres sygehusbiblioteker

[Ingerlise Koefoed]

rundt omkring? De er glade for dem, de er enige i alt det, vi står her i Folketinget og siger om, hvor godt det er med sygehusbiblioteksbetjening. Hvad kan der så være andet end økonomiske grunde til, at de har følt sig tvunget til at skære ned?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om landbrugs- tekniker- og gartneriteknikeruddannelserne.

Af Stillinger (SF) m.fl.
(Fremsat 14/2 89)

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Kulturministeren (Ole Vig Jensen):**

Jeg har med stor interesse læst forslaget om, at uddannelserne til landbrugstekniker og gartneritekniker overføres til loven om videregående teknikeruddannelse.

Det er overvejelser, som jeg selv har gjort mig, og derfor falder forslaget også helt i tråd med det udvalgsarbejde, som jeg før jul i enighed med mine 3 ministerkolleger har igangsat om samordning af landbrugs- og jordbrugsuddannelserne. I øjeblikket hører disse uddannelser nemlig under 4 ministerier: under Arbejdsministeriet, for så vidt det drejer sig om arbejdsmarkedsuddannelserne, under Kulturministeriet, når det drejer sig om det, man kalder landmandsuddannelsen, gartneridriftslederuddannelsen og de 2 teknikeruddannelser under Landbrugsministeriet, når det gælder tilskud til

efteruddannelse og skovarbejderuddannelse, og under Undervisnings- og Forskningsministeriet, når det drejer sig om efg og lærlingeuddannelserne, de fremtidige grundlæggende erhvervsuddannelser.

Det er nærliggende at tro, at en samordning vil indebære både en bedre udnyttelse af de samlede ressourcer – sådan som også Rigsrevisionen har peget på var ønskeligt og nødvendigt – og nogle mere sammenhængende uddannelsesstilbud i et mere gennemskueligt system. Udvalget er et ministerielt udvalg og består af 2 repræsentanter fra hver af de 4 berørte ministerier. Udvalget skal netop bl.a. overveje mulighederne for en integrering af uddannelser omfattet af loven om videregående teknikeruddannelser. Udvalget skal opgøre økonomiske konsekvenser af en sådan mulig samordning, og udvalgets indstilling skal foreligge senest den 1. maj i år. Jeg mener derfor, at en stillingtagen til det fremsatte forslag bør afvente resultatet af samordningsudvalgets arbejde.

Klaus Hækkerup (S):

Vi er fra Socialdemokratiets side principielt enige i sigtet med det forslag til folketingsbeslutning, som Socialistisk Folkeparti har fremsat. Det ligger også i forlængelse af de bemærkninger, jeg gjorde under første behandling af loven om de erhvervsfaglige grunduddannelser.

Vi har, som ministeren også bemærkede, noteret os, at der sidder et udvalg, som skal afgive en redegørelse om samordning af landbrugs- og jordbrugsuddannelserne, og vi finder derfor, at den endelige stillingtagen til forslaget bør afvente redegørelsen eller betænkningen, eller hvad udvalget nu barsler med, sådan så der er det bedst mulige beslutningsgrundlag for den afgørelse. Vi ser meget gerne, at landbrugs- og jordbrugsuddannelserne samles under ét ministerium, og jeg røber næppe nogen stor hemmelighed, når jeg siger, at vi gerne ser, at det bliver under Undervisningsministeriet. Vores stillingtagen til beslutningsforslaget er altså positiv, men vi mener, at det bør afvente, at udvalgsbehandlingen er afsluttet. Det forstår jeg sker senest på arbejdernes internationale festdag, så vi håber også, der bliver noget festligt at se frem til.